
РОЗДІЛ XIII. РЕЦЕНЗІЇ

УДК 349.422

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.114>

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ Й ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ»

Чабаненко М.М.,

*доктор юридичних наук, професор
кафедри цивільного, трудового та господарського права,
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
ORCID ID: 0000-0002-0661-7605*

Чабаненко М.М. Актуальні питання сучасної парадигми й перспектив розвитку аграрного та земельного права України.

Враховуючи сукупність причин об'єктивного та суб'єктивного характеру на сьогодні назріла нагальна потреба у перегляді усталених у теорії аграрного та земельного права ідей, поглядів, концепцій на юридичну природу сучасного аграрного та земельного права й поступового переходу до нової парадигми правового регулювання аграрних, земельних та пов'язаних з ними суспільних відносин, що мають місце в агросфері.

Варто зазначити, що упродовж останніх років у суспільстві та державі відбулися резонансні події у сфері глобалізації агропродовольчих ринків, лібералізації торгівлі, модернізації управління агропродовольчим сектором, здійснення прав на землю, використання та охорони земель й загалом державного регулювання аграрних та земельних відносин. Наведене дозволяє констатувати наявність системних проблем у сучасному аграрному і земельному законодавстві, оскільки закріплені принципи, методи і засоби правничого регулювання повною мірою не забезпечують ефективного функціонування вказаних відносин. До того ж як аграрне, так і земельне право належать до галузевих юридичних наук, що динамічно розвиваються. Тож у сучасних умовах перед доктриною аграрного та земельного права постають нові проблеми, зумовлені насамперед глобальними, національними і регіональними викликами економічного, соціального, політичного, екологічного та правового характеру.

З огляду на викладене, колективна монографія за редакцією доктора юридичних наук, професора Гетьмана Анатолія Павловича та докторки юридичних наук, професорки Курман Тетяни Вікторівни «Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку»¹ є

вкрай актуальною та своєчасною. Актуальність даної роботи полягає у необхідності науково-теоретичного дослідження методологічних і наукових засад правового регулювання аграрних та земельних відносин й удосконалення механізму правового регулювання зазначених відносин.

Колективна монографія є комплексним дослідженням проблем сучасного аграрно-правового та земельно-правового регулювання в Україні та світі. У книзі по-новому сформульовано низку проблем аграрного та земельного права, висловлено авторські позиції щодо окремих питань. Звертаються автори й до дискусійних проблем аграрно- та земельно-правового регулювання, пропонують способи заповнення прогалин й усунення колізій у вказаній сфері.

Структура монографії обумовлена складністю та багатоаспектністю обраної теми, має логічну побудову, що дало можливість багатогранно й комплексно розглянути досліджувану тематику. Обсяг колективної монографії – 576 с.

Перший розділ монографії присвячено «Актуальним проблемам правового регулювання аграрних відносин та напрямам еволюції аграрно-правової доктрини» (с. 10–352). Значну увагу у цьому розділі приділено синергетичним засадам й перспективам розвитку в умовах глобальних загроз аграрного права та законодавства України (с. 10–37), правовому регулюванню продовольчої безпеки в період воєнного стану (с. 154–179), новим формам аграрного протекціонізму у світі (с. 78–100), правовим засадам кредитування сільськогосподарських товаровиробників (с. 38–59), виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції (с. 192–213), експорту сільськогосподарської продукції (с. 128–153), альтернативним способам урегулювання агроекспортних спорів (с. 309–331), іноземного інвестування (с. 332–352) тощо.

¹ Рецензія на колективну монографію: Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку / за ред. проф. А.П. Гетьмана та проф. Т.В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с.

У другому розділі «Актуальні правові проблеми реформування земельних відносин й розвитку земельно-правової доктрини у сучасних умовах» (с. 353–573) розглянуто історико-правові аспекти формування ринку земель (с. 353–377), актуальні питання правового забезпечення охорони земель і ґрунтів, відновлення земель (с. 378–397), відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам (с. 398–419), просторового планування (с. 466–487), проблеми реалізації права спільної часткової власності на земельну ділянку (с. 531–552), використання земель для потреб надрокористування (488–510), використання земельних ділянок житлової забудови в умовах дії воєнного стану (с. 553–573) та ін.

Рецензована колективна монографія «Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку» є комплексним дослідженням сучасних теоретико-методологічних проблем правового регулювання аграрних та земельних відносин, яке стало результатом праці колективу авторів, об'єднаних спільною метою представити

підсумки своїх ґрунтовних напрацювань. Шляхом ретельного аналізу зарубіжного та національного законодавства авторам вдалось зробити науково обґрунтовані висновки, сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання сучасних аграрних та земельних відносин, розв'язати низку теоретико-правових проблем у досліджуваній царині.

Вивчення рецензованого видання і його змісту дозволяє зробити загальний висновок про оригінальність цієї роботи. З огляду ж на високу актуальність порушеної тематики та широке коло досліджених питань безперечним є її наукове та практичне значення, високий науково-теоретичний рівень підготовки та значущість для вітчизняної правової науки. Книга буде цікавою і корисною широкому колу читачів – студентам, аспірантам, викладачам, науковцям, а також практикуючим юристам, фахівцям у сфері аграрного та земельного права, а також всім, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку аграрного та земельного права і законодавства України.